
[2025-7-RE](#)

Causa 2025-7-RE

(Felisberto Da Graça c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 76-2025. Recurs d'empara

Aute del 14 d'abril del 2025

BOPA núm. 47, del 23 d'abril del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 31 de març del 2025, per la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça, mitjançant el qual interposa un recurs de súplica contra l'aute del Tribunal Constitucional del 13 de març del 2025 sobre la inadmissió a tràmit de la causa 2025-7-RE;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment els articles 38 i 89.2;

Vist l'aute esmentat del Tribunal Constitucional del 13 de març del 2025;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals

1.1. El 16 de febrer del 2023, la Sr. Paula Cristina Felisberto Da Graça va presentar una querella per la comissió d'un presumpte delictes major de falsa denúncia contra N. C. D.

1.2. El 28 de maig del 2024, la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia va dictar un aute en què decidia arxivar les diligències prèvies, perquè els fets denunciats per la querellant no eren constitutius de delictes.

1.3. La representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 14 de novembre del 2024, el Tribunal de Corts, mitjançant aute, va acordar desestimar aquest recurs i confirmar la decisió de la Batllia.

1.4. La representació processal de la recurrent va interposar un incident de nul·litat (article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials) contra aquesta decisió, per considerar que es vulneraven els seus drets a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.5. El 15 de gener del 2025, el Tribunal de Corts va desestimar aquest incident de nul·litat, indicant a la part recurrent que podia formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió davant la Sala competent del Tribunal Superior de Justícia.

1.6. El 4 de febrer del 2025, la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça

va interposar un recurs d'empara contra "*l'aute del 14 de novembre del 2024*" (*sic*), dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.7. El 13 de març del 2025, el Tribunal Constitucional va dictar un aute mitjançant el qual inadmetia a tràmit aquest recurs per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions.

2. Arguments de la recurrent

- La recurrent manifesta que el recurs d'empara és una eina legítima i fonamental per garantir la protecció dels drets fonamentals, els quals han de ser respectats en tots els àmbits, sense excepció. Per tant, l'ús d'aquest recurs no pot ser considerat abusi mentre respongui a la necessitat de restituir drets vulnerats. Considera que en cap cas els precedents poden ser un obstacle per al dret individual, i que la reiteració no pot ser considerada un abús, sinó una necessitat.

- Així mateix, sobre el rol del Tribunal Constitucional, addueix que la Llei que el regula delimita de manera excessivament estricta les seves funcions.

- Recorda que aquest òrgan té la responsabilitat de corregir qualsevol vulneració que es produeixi en altres instàncies i la d'assegurar que la protecció constitucional no quedi buida de contingut, ja que la Constitució és un document viu que ha de ser interpretat en el marc de les circumstàncies actuals i de les necessitats canviants de la societat. Per aquest motiu, manifesta que el Tribunal Constitucional no pot limitar-se a una visió estàtica de les seves funcions, sinó que ha d'actuar de manera dinàmica per respondre a les particularitats de cada cas.

- Exposar que el sistema de protecció dels drets fonamentals, basat en una col·laboració entre la protecció difusa i la concentrada, reflecteix una concepció equilibrada i avançada del constitucionalisme. D'una banda, assegura que tots els poders públics tinguin un paper actiu en la protecció dels drets. D'altra banda, reserva al Tribunal Constitucional la tasca de garantir la coherència i la supremacia de la Constitució en els casos més greus. Aquesta estructura no només reforça l'eficàcia del sistema de protecció, sinó que també enriqueix el debat constitucional i la cultura jurídica del país, creant un entorn on els drets i les llibertats són plenament respectats i valorats.

- Segons el seu parer, és per això que aquest Tribunal ha de vetllar per a la salvaguarda, des de tots els punts de vista, dels drets fonamentals, drets que en aquesta causa, s'han vist novament vulnerats.

- Pel que fa a la manca de contingut constitucional del seu recurs d'empara retreu a aquesta expressió ser simplificadora i alhora poc precisa i mancada de definició; el seu marge d'interpretació pot permetre que es determini, de forma arbitrària o poc consistent, la inadmissibilitat de recursos que podrien, en realitat, comportar qüestions d'una gran importància per a la protecció dels drets fonamentals.

- Al·lega que en aquest cas específic, planteja la vulneració dels drets a un procés degut i a la defensa, dos drets que constitueixen l'eix fonamental d'un sistema democràtic i que haurien de ser examinats amb el màxim rigor pel Tribunal Constitucional. Considera que l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional no hauria de servir com a mecanisme de tancament automàtic per excloure recursos que podrien exposar possibles vulneracions de drets fonamentals.

- Segons el seu parer, pel que fa als drets esmentats, la simple admissió de la querella per part de la Batllia no pot ser considerada com a una garantia plena del fet que aquests drets fonamentals hagin estat respectats en la seva totalitat. El dret a un procés abasta tot el desenvolupament del procediment, incloent-hi la motivació adequada de les resolucions judicials, la pràctica de proves o de les diligències proposades, segons la legislació vigent, directament relacionada amb la transparència en la valoració dels medis probatoris. L'argument que les decisions judicials van ser preses "*segons el criteri de l'òrgan judicial competent i en funció de la seva utilitat i pertinència*" no exonera a aquest de garantir que la seva actuació sigui coherent amb els principis constitucionals. La utilitat i la pertinència dels medis probatoris han de ser examinades sota el prisma del respecte dels drets fonamentals, i no únicament des d'una perspectiva de conveniència procedimental. Si hi ha indicis que alguna prova crucial per a la seva defensa va ser inadmesa sense una justificació clara i fonamentada, com va ser el cas, això podria constituir una infracció que hauria de ser revisada.

- En resum, l'argument que el recurs d'empara ha de ser inadmès per manca de contingut constitucional és discutible des de múltiples perspectives, ja que cal garantir que el Tribunal Constitucional exerceixi plenament la seva funció de protecció dels drets fonamentals, revisant de manera exhaustiva tots els casos que puguin implicar una possible vulneració. Considera que una aproximació més rigorosa, completa i motivada beneficiaria no només aquesta part, sinó també el sistema jurídic en el seu conjunt.

- Sobre el Conveni d'Istanbul recorda que aquest forma part del marc jurídic internacional i, en cas

de dubtes sobre la seva interpretació o aplicació, podria generar qüestions de caràcter constitucional, especialment si afecta drets fonamentals com la protecció contra la violència de gènere i, per tant, i en aquest cas, hauria de propiciar l'examen d'aquesta causa per part del Tribunal Constitucional per via del recurs d'empara.

- Seguidament reitera la desestimació de la pràctica dels mitjans de prova que haurien causat la vulneració dels drets a un procés degut i a la defensa.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest escrit i que admeti a tràmit el seu recurs d'empara per tal que pugui ser examinat i que, en el seu dia, estimi les seves pretensions. Així mateix, demana que, en el cas que es desestimi aquest recurs, que no se li apliquin les costes processals, atenent que és beneficiària de justícia gratuïta i que l'objecte del procediment origen de la seva querella consistia en un delictes d'agressió sexual.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Aquest Tribunal ha declarat en nombroses ocasions, de les quals és exemple l'acte del 17 de febrer del 2025 (causa 2024-72-RE) i tot un seguit de resolucions en ell esmentades, que l'estimació d'un recurs de súplica -per la seva naturalesa- exigeix la presentació per part del recurrent d'elements de fet o de dret nous que no hagi estat possible valorar pel Tribunal en la resolució recorreguda. Aquest no és el cas en el conflicte jurídic que ens ocupa. En el recurs de súplica, la recurrent efectua una sèrie d'argumentacions que probablement hauria estat millor que s'haguessin exposat en la demanda d'empara, però no aporta cap fet nou, ni cap fonament de dret que no hagués estat ja presentat. Només per aquest motiu, el recurs de súplica ja podria ser desestimat.

3.2. A més, tampoc es fa referència al fonament jurídic 3.2 de l'acte d'inadmissió a tràmit de la demanda d'empara, ara recorregut en súplica, en què ja s'exposava que l'empara podia ser desestimada per manca de diversos pressupòsits d'admissibilitat establerts per la llei, com la irrecurribilitat d'un dels actes contra el qual es presentava la demanda d'empara i la presentació fora del termini legal de l'altre dels actes materialment impugnats. També per aquest motiu concret, el recurs d'empara podia haver estat inadmetit a tràmit, com així va ser.

3.3. Aquest Tribunal no va fer en l'acte recorregut cap manifestació sobre un hipotètic abús de dret. El dret al recurs sempre ha de ser objecte de respecte i de protecció. Es va limitar a la constatació

d'una realitat fàctica inqüestionable i inqüestionada que la part recurrent ni ignora, ni pot ignorar.

3.4. La funció del Tribunal Constitucional (el "rol", al qual es refereix la part recurrent) consisteix estrictament en interpretar l'ordre jurídic establert per la Constitució. Ni ha de suplir, ni pot fer-ho, les competències de la jurisdicció ordinària. Així es va raonar en el fonament jurídic 3.1 de l'autèntic recorregut en súplica. Són també molt nombroses les resolucions que proclamen que no és una darrera instància amb les mateixes competències i funció que la jurisdicció ordinària, sinó que només ha de vetllar pel respecte a l'ordre constitucional, del qual és l'interpret suprem.

3.5. L'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional té com a missió -és un corollari d'allò que s'ha afirmat en el fonament jurídic anterior sobre la naturalesa del Tribunal Constitucional- la de permetre la no admissió a tràmit de les demandes i dels recursos que denuncien suposades vulneracions de l'ordenament jurídic, quan aquestes presenten una falta manifesta de contingut constitucional. L'autèntic recorregut va entendre que això era allò que succeïa en el cas examinat. I també per aquest motiu va decidir la inadmissió a tràmit del recurs d'empara.

3.6. És obvi que el Conveni del Consell d'Europa sobre la prevenció i la lluita contra la violència envers les dones i la violència domèstica, signat originàriament a Istanbul, l'11 de maig del 2011, i per Andorra, el 22 de febrer del 2013, constitueix dret aplicable en el territori del Principat d'Andorra des de la seva ratificació, el 23 de gener del 2014, com a tractat internacional que és. Les presumptes vulneracions d'aquest Conveni són de la competència genèrica de la jurisdicció ordinària. Per tant, no totes elles impliquen la intervenció del Tribunal Constitucional. Només ho pot fer quan la infracció denunciada tingui contingut constitucional. I no ho pot fer quan, com en aquest cas, les preteses vulneracions del dret a un procés degut i del dret a la defensa, en sentit ampli, presenten una falta manifesta d'aquest contingut, com així ho va entendre aquest Tribunal Constitucional en l'autèntic recorregut i sense que el recurs de súplica aportí nous fets o elements jurídics que puguin determinar un canvi de criteri.

3.7. Finalment i en relació amb l'altresí primer de l'escrit del recurs de súplica, cal remarcar que no hi ha la correspondència que sembla al·legar la part recurrent entre la defensa i l'assistència tècnica lletrades de caràcter gratuït i la imposició de les costes processals. En tot cas, la inadmissió a tràmit del recurs d'empara i la desestimació d'aquest recurs de súplica no generen especials costes procedimentals, per la qual cosa no resulta necessari un pronunciament especial sobre la matèria.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. Desestimar el recurs de súplica formulat per la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça contra l'autè del Tribunal Constitucional del 13 de març del 2025 sobre la inadmissió a tràmit de la causa 2025-7-RE.
2. Notificar aquest autè a la representació processal de la recurrent, a la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, al Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest autè, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 d'abril del 2025.

Joan Manel Abril Campoy
President

Pere Pastor Vilanova
Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat

Jean-Yves Caullet
Magistrat